

<p>Asia</p> <p>valmistelun kohteena oleva asian aihe</p>	<p>Koulujen ja lukioiden johtokuntien jatko</p>
<p>Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä</p>	<p>Hallintosäännön muutos: kaupunginhallitus ja valtuusto</p> <p>Johtokuntien asettaminen ja/tai muutokset delegointipäätöksiin: kasvun ja oppimisen lautakunta sekä svenska rum -lautakunta</p>
<p>Valmistelijat</p> <p>valmistelun vastuuhenkilön/ henkilöiden nimi, nimike ja tulosyksikkö</p>	<p>hallintopäällikkö Tiina Pesonen, kasvun ja oppimisen toimiala, päätöksenteon tuki lakimies Virpi Leino, kasvun ja oppimisen toimiala, päätöksenteon tuki kehittämispäällikkö Asko Lippo, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö koulutuspalvelupäällikkö Jaakko Turpeinen, toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosyksikkö opetuspäällikkö Outi Saloranta-Eriksson, ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosyksikkö</p>
<p>Päivämäärä: päivä / kuukausi / vuosi</p>	<p>10.10.2023, päivitetty 31.10.2023 ja 13.11.2023</p>
<p>Muut valmisteluun osallistuneet esim. asiantuntijat, järjestetyt asiakasarviointilaisuudet</p>	<p>10.5. ja 11.5.2023 lähetettiin linkki Webropol-kyselyyn, jolla kuultiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - koulujen ja lukioiden johtokuntia, henkilöstöä, rehtoreita/koulunjohtajia, oppilas-/opiskelijakuntia - nuorisovaltuustoa - vanhempainyhdistyksien kattojärjestöä KoKoEspoo ry:tä <p>Kyselyyn tuli vastata 16.6.2023 mennessä. Määräaikaan mennessä tuli 265 vastausta. Määräajan jälkeen tuli yhden johtokunnan vastaus.</p> <p>Lukioiden johtokuntien osalta asiaa on käsitelty lukioiden rehtoreiden kanssa 4.10.2023.</p>
<p>Lyhyt kuvaus arvioitavasta asiasta</p>	<p>Kaupunginhallitus päätti 15.03.2021 § 78, että kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan. Johtokunnat valitaan syksyllä 2021 2-vuotiseksi toimikaudeksi, jonka aikana selvitetään, miten yhteistyötä kodin, koulun ja oppilaiden parhaaksi voidaan vahvistaa johtokuntien ja/tai vanhempainyhdistysten toiminnan kautta.</p> <p>Kasvun ja oppimisen lautakunta sekä svenska rum -lautakunta ovat asettaneet koulujen ja lukioiden johtokunnat kaudelle 2021-2023.</p> <p>Arvioitavana on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jatketaanko johtokuntien toimintaa toimikauden 2021-2023 jälkeen - lakkautetaanko johtokunnat 1.1.2024 lukien - jatketaanko peruskoulujen johtokuntien toimintaa, mutta lukioiden johtokuntien toiminta lakkaa 1.1.2024.

Kaupunginhallitus käsitteli asiaa 6.11.2023 § 298. Asiassa oli esitetty, että peruskoulujen johtokunnat jatkavat toimintaansa ja lukioiden johtokuntien toiminta lakkaa. Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun siten, että myös perusopetuksen johtokunnista luovutaan ja samalla veloitetaan kouluja yhteistyöhön vanhempainyhdistysten kanssa. Ehdotuksesta säästävät rahat tulee suunnata perusopetuksen vahvistamiseen.

	NYKYTILA (=vaihtoehto 0)	Vaihtoehto 1, johtokunnat jatkavat	Vaihtoehto 2, johtokunnat lakkaavat	Vaihtoehto 3, peruskoulujen johtokunnat jatkavat, lukioiden johtokunnat lakkaavat
Asukkaat ja palvelut	<p>Johtokunnassa on 3-5 huoltajien ehdottamaa jäsentä ja kaksi koulun henkilökunnan ehdottamaa jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.</p> <p>Lukioiden johtokunnissa voi olla jäsenenä 18 vuotta täyttänyt opiskelija. Lisäksi peruskoulun ja lukion johtokunta voi myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden vähintään 7.-luokkalaiselle oppilaskunnan/ opiskelijakunnan nimeä mälle edustajalle johtokunnan kokoukseen. Johtokunnassa on voinut olla 2 oppilasedustajaa/opiskelijaedustajaa/-jäsentä ja näillä varahenkilöt.</p> <p>Johtokuntien jäsenet ja varajäsenet valitsee lautakunta. Myös jäsenen ja varajäsenen eroaminen ja uuden valitseminen tulee käsitellä lautakunnassa.</p> <p>Johtokuntatyössä noudatetaan kuntalain ja hallintosäännön mukaista menettelystä kokouskutsusta, esittelystä, käsittelystä, pöytäkirjasta ja muutoksenhausta.</p> <p>Johtokunnat päättävät mm. koulun opetussuunnitelmasta ja lukuvuosisuunnitelmasta, järjestyssäännöistä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista sekä oppilaan/opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta.</p>	<p>Johtokuntien toimikautta jatketaan valtuustokauden loppuun (kuntavaalit keväällä 2025).</p> <p>Kyselyssä 68 % kannatti johtokuntien jatkamista. Johtokunnilla nähtiin olevan selkeä rooli ja vakiintuneet toimintatavat. Ne tuovat esiin alueellista näkökulmaa (lähidemokratia). Niissä on koko koulu edustettuna.</p> <p>Perusopetuslain 47 a §:ssä on säädetty oppilaskunnista ja kaikkien oppilaiden osallisuudesta. Vastaava säännös on lukiolain 33 §:ssä. Pelkästään se, että johtokunnissa on oppilas-/opiskelijaedustus, ei ole riittävää oppilaiden/opiskelijoiden osallistamista.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakunnan edustajia tulee kutsua nykyistä kattavammin mukaan tapaamisiin ja koulua/lukioita koskevien suunnitelmien valmisteluun, mikä osaltaan vahvistaisi yhteistyötä ja oppilaskuntien/opiskelijakuntien asemaa.</p> <p>Myös yhteistyötä vanhempainyhdistysten ja muiden toimijoiden tulee kehittää.</p>	<p>Johtokuntien toiminta lakkaa 1.1.2024 lukien.</p> <p>Kyselyssä 32 % katsoi, että johtokunnat tulisi lakkauttaa ja yhteistyötä vanhempainyhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tulisi vahvistaa. Johtokunnat nähtiin etäisenä, marginaalisena (edustuksellisuus näennäistä), byrokraattisena ja kalliina (kokouspalkkiot). Johtokuntaan on vaikea saada jäseniä. Vanhempainyhdistysten kanssa yhteistyö on monipuolisempaa ja joustavampaa.</p> <p>Yhteistyötä on mahdollista tehdä tiheimmällä tahdilla ja osallistaen laajempaa vanhempien joukkoa kuin, mihin johtokuntatoiminta on tarjonnut mahdollisuuden. Mahdollisuus laajentaa eri kieli- ja kulttuuriryhmien osallistumista koulun toimintaan. Tämä lisäisi molemminpuolista ymmärrystä eri ryhmien ja koulujen välillä.</p> <p>Huomioitava, että yhdistysten perustaminen ja yhdistykseen kuuluminen on vapaaehtoista, joten huoltajille tulee mahdollistaa osallistuminen yhteistyöhön myös muulla tavoin.</p> <p>Johtokunnan toimivaltaan kuuluva oppilaan/opiskelijan määräaikainen erottaminen tulee siirtää muun toimielimen (kasvun ja oppimisen lautakunta, svenska rum -lautakunta) päätettäväksi. Lisäksi tulee määritellä päätöksenteko muiden johtokunnan</p>	<p>Peruskoulujen osalta kts. vaihtoehto 1. Lukioiden osalta kts. vaihtoehto 2.</p> <p>Kyselyn vastauksissa tuli esiin näkemys, että peruskoulujen ja lukioiden tarve johtokunnille voi olla erilainen.</p> <p>Lukioissa osa opiskelijoista on täysi-ikäisiä, osa oppivelvollisia. Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta voidaan kehittää monilla erilaisilla lukiokohtaisilla ratkaisuilla. Joissakin lukioissa on aktiivinen vanhempainyhdistys. Kiinnostus vanhempainyhdistykseen voi kasvaa, jos yhteistyö niiden kanssa lisääntyy. Huoltajia/huoltajien edustajia voidaan kutsua esim.: laajennettu yhteisöllinen hyvinvointiryhmä, erilaiset teemaryhmät tai teemapäivät.</p> <p>Erilainen ratkaisu peruskoulujen ja lukioiden osalta mahdollistaa sen, että saadaan käytännön kokemusta siitä, miten osallisuutta ja yhteistyötä voidaan toteuttaa muilla tavoin kuin johtokunnan kautta. Tätä tietoa voidaan hyödyntää, kun johtokuntien asema tulee seuraavan kerran arvioitavaksi valtuustokauden vaihtuessa vuonna 2025.</p> <p>Lukion johtokunnan toimivaltaan kuuluva opiskelijan määräaikainen erottaminen tulee siirtää muun toimielimen (kasvun ja oppimisen lautakunta, svenska rum -lautakunta) päätettäväksi.</p> <p>Lukiolaki mahdollistaa, että rehtorille voidaan antaa toimivalta päättää</p>

			<p>päätettävänä olleiden asioiden osalta.</p> <p>Lisäksi hallintosäännössä kasvun ja oppimisen lautakunnan sekä svenska rum -lautakunnan ratkaisovaltaan tulee lisätä se, että lautakunta hyväksyy periaatteet vanhempainyhdistysten tai vastaavien toimijoiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.</p>	<p>korkeintaan kolmen kuukauden kestävästä muun kuin oppivelvollisen opiskelijan erottamisesta. Tästä ja muista johtokunnan päätettäväksi kuuluneista asioista määrätään lautakunnan hyväksymässä delegointipäätöksestä.</p>
--	--	--	---	--

	NYKYTILA (=vaihtoehto 0)	Vaihtoehto 1, johtokunnat jatkavat	Vaihtoehto 2, johtokunnat lakkaavat	Vaihtoehto 3, peruskoulujen johtokunnat jatkavat, lukioiden johtokunnat lakkaavat
Johtaminen ja resurssit	<p>Johtokunnan sihteerinä ja esittelijänä toimii rehtori.</p> <p>Johtokunnat kokoontuvat yleensä kolme kertaa vuodessa. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen kokous.</p> <p>Koulujen ja lukioiden johtokuntatyöhön on varattu vuosittain 350 000 euron määräraha.</p> <p>Johtokuntien asettaminen ja jäsenten valinta edellyttää, että rehtori järjestää koulussa/lukiossa huoltajien kokouksen, joka tekee ehdotuksen huoltajajäsenistä ja -varajäsenistä.</p>	<p>Ei muutosta rehtorin tehtäviin, kokousten määrään eikä määrärahaan.</p> <p>Koska huoltajakokousten järjestäminen edellyttää paljon työtä ja koska useammilla kouluilla/lukioilla on aiempina vuosina ollut vaikeuksia saada riittävästi huoltajaehdokkaista, on tarkoituksenmukaista, että nykyiset johtokuntien jäsenet/varajäsenet jatkavat myös kauden 2024-2025. Mikäli jäsen/varajäsenen ei halua jatkaa, valitaan tilalle uusi.</p> <p>Taloudellisesti kestävä Espoo (TakE)-ohjelmassa on yhtenä toimenpiteenä johtokuntien toiminnan lakkauttaminen. Johtokuntien jatkaessa ko. toimenpide ei toteudu. Tällöin vastaava säästö tulee saada muilla toimenpiteillä.</p>	<p>Yhteistyötä huoltajien ja vanhempainyhdistysten kanssa voi tehdä rehtorin lisäksi koulun muikin henkilökunta.</p> <p>Yhteistyö on joustavampaa. Se ei ole sidottu virallisiin kokouksiin eikä kuntalain ja hallintosäännön määräyksiin.</p> <p>Taloudellisesti kestävä Espoo (TakE)-ohjelman toimenpide johtokuntien toiminnan lakkauttamisesta toteutuu.</p>	<p>Perusopetuksen osalta kts. vaihtoehto 1.</p> <p>Lukioiden osalta kts. vaihtoehto 2.</p>

NYKYTILA (=vaihtoehto 0)	Vaihtoehto 1, johtokunnat jatkavat	Vaihtoehto 2, johtokunnat lakkaavat	Vaihtoehto 3, peruskoulujen johtokunnat jatkavat, lukioiden johtokunnat lakkaavat
<p>Johtokuntatyö perustuu kuntalain, hallintolain, tasa-arvolain ja hallintosäännön määräyksiin sekä lautakuntien päätöksiin.</p>	<p>Johtokuntatyötä voidaan kehittää, mutta tulee huomioida lainsäädännöstä ja hallintosäännöstä tulevat määräykset.</p> <p>Yhteistyötä on mahdollista lisätä vanhempainyhdistysten ja vastaavien toimijoiden kanssa.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakuntien ja oppilaiden/opiskelijoiden osallisuutta ja mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä tulee vahvistaa ja kehittää.</p>	<p>Yhteistyötä vanhempainyhdistysten ja vastaavien toimijoiden kanssa tulee vahvistaa ja kehittää. Koska yhdistykseen kuulumisen on vapaaehtoista, tulee huoltajilla olla myös muita tapoja osallistua ja ilmaista mielipiteensä.</p> <p>Yhteistyötä on mahdollista tehdä tiheimmällä tahdilla ja osallistaen laajempaa vanhempien joukkoa kuin, mihin johtokuntatoiminta on tarjonnut mahdollisuuden. Mahdollisuus laajentaa eri kieli- ja kulttuuriryhmien osallistumista koulun toimintaan.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakuntien ja oppilaiden/opiskelijoiden osallisuutta ja mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä tulee vahvistaa ja kehittää.</p>	<p>Kyselyn vastauksissa tuli esiin näkemys, että peruskoulujen ja lukioiden tarve johtokunnille voi olla erilainen.</p> <p>Erilainen ratkaisu koulujen ja lukioiden osalta mahdollistaa sen, että saadaan käytännön kokemusta siitä, miten osallisuutta ja yhteistyötä voidaan toteuttaa muilla tavoin kuin johtokunnan kautta.</p>

NYKYTILA (=vaihtoehto 0)	Vaihtoehto 1, johtokunnat jatkavat	Vaihtoehto 2, johtokunnat lakkaavat	Vaihtoehto 3, peruskoulujen johtokunnat jatkavat, lukioiden johtokunnat lakkaavat
<p>Espon arvot:</p> <p>Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen. Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyökumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.</p> <p>Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.</p> <p>Espoo on oikeudenmukainen. Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.</p>	<p>Johtokunta on nähty tärkeänä lähidemokratian muotona.</p> <p>Toisaalta johtokuntatyöhön osallistuu vain rajattu määrä oppilaita ja huoltajia.</p> <p>Johtokunnan pöytäkirjat ovat julkisia ja ne julkaistaan Espoon internet-sivuilla (lukuun ottamatta yksittäisiä, salassa pidettäviä asioita). Pöytäkirjat laaditaan koulun opetus-/hallintokielellä.</p> <p>Kyselyn vastauksissa tuotiin esiin, miten johtokuntatyötä voisi kehittää. Esim.: monikielisyyden ja avoimuuden lisääminen. Johtokuntatyöstä tiedottaminen. Vanhempainyhdistyksen edustajan osallistuminen johtokunnan kokoukseen, johtokunnan jäsenten osallistuminen vanhempainyhdistyksen kokoukseen. Yhteistyön lisääminen oppilaskunnan kanssa.</p>	<p>Yhteistyöhön voi osallistua useampia huoltajia, oppilaita ja opiskelijoita. Yhteistyö on vapaamuotoisempaa ja toimintaa voidaan kehittää joustavammin. Eri kulttuuri- ja kieliryhmät voidaan huomioida paremmin.</p> <p>Kyselyn vastauksissa tuotiin esiin, miten vanhempien/vanhempainyhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä voidaan kehittää. Esim.: Avoin viestintä, säännöllinen vuorovaikutus ja tiedon jakaminen, osallistaminen, erilaiset teemapäivät, keskustelut, palautteet, kyselyt. Rehtorin/koulun yhdyshenkilön osallistuminen vanhempainyhdistyksen kokouksiin, vanhempainyhdistyksen puheenjohtajan tapaaminen lukuvuoden aikana</p> <p>Kyselyssä tuotiin esiin, miten oppilaiden/opiskelijoiden sekä oppilaskuntien/opiskelijakuntien osallisuutta voidaan vahvistaa. Esim.: Opiskelijoiden jäsenyys/edustus koulun toimielimissä. Oppilaita/oppilaskunnilta pyydetään ehdotuksia jo suunnitelmien laadintavaiheessa, eikä lausuntoa valmiisiin suunnitelmaehdotuksiin. Kyselyt oppilaiden ikätaso huomioiden. Säännölliset luokkakokoukset ja oppilaskunnan kokoukset. Luokassa tulee kannustaa oppilaita osallistumaan ja luoda tilaisuuksia, joissa oppilas voi tulla kuulluksi ja vaikuttaa.</p>	<p>Kts kohdat 1 ja 2.</p> <p>Lisäksi kyselyjen vastauksista tuli esiin, että tulisi huomioida peruskoulujen ja lukioiden erilaisuus.</p> <p>Vaihtoehtona esitettiin mm. se, että johtokuntien jatko olisi ainakin 2 v. ja valmistelu tehtäisiin rauhassa. Vastauksissa tuli esiin, että korvaavasta mallista ei tietoa eikä kokemusta.</p> <p>Erilainen ratkaisu koulujen ja lukioiden osalta mahdollistaa sen, että saadaan käytännön kokemusta siitä, miten osallisuutta ja yhteistyötä voidaan toteuttaa muilla tavoin kuin johtokunnan kautta.</p>

NYKYTILA (=vaihtoehto 0)	Vaihtoehto 1, johtokunnat jatkavat	Vaihtoehto 2, johtokunnat lakkaavat	Vaihtoehto 3, peruskoulujen johtokunnat jatkavat, lukioiden johtokunnat lakkaavat
	<p>Toiminta jatkuu nykyisellään. Johtokuntatyötä voidaan kehittää, mutta tulee huomioida lainsäädännöstä ja hallintosäännöstä tulevat määräykset.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakuntien ja oppilaiden/opiskelijoiden osallisuutta ja mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä tulee vahvistaa ja kehittää.</p> <p>Yhteistyötä on mahdollista lisätä myös vanhempainyhdistysten ja vastaavien toimijoiden kanssa.</p> <p>Johtokunnat on asetettu toimikaudelle 2021-2023, valtuustokausi vaihtuu 2025. On tarkoituksenmukaista, että nykyiset johtokunnat ja niihin nimetyt jäsenet/varajäsenet jatkavat kauden 2024-2025, mutta tehdään tarvittavat muutokset siltä osin kuin jäsen/varajäsen ei halua jatkaa tai koulujen/lukioiden osalta on tullut muutoksia.</p> <p>TakE-ohjelman toimenpide ei toteudu.</p>	<p>Yhteistyötä vanhempainyhdistysten ja vastaavien toimijoiden kanssa tulee vahvistaa ja kehittää. Yhteistyölle tulee laatia lautakunnan hyväksymät periaatteet.</p> <p>Koska yhdistyksiin kuuluminen on vapaaehtoista, tulee huoltajilla olla myös muita tapoja osallistua ja ilmaista mielipiteensä.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakuntien ja oppilaiden/opiskelijoiden osallisuutta ja mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä tulee vahvistaa ja kehittää.</p> <p>TakE-ohjelman toimenpide toteutuu.</p>	<p>Peruskoulujen ja lukioiden tarve johtokunnille voi olla erilainen.</p> <p>Erilainen ratkaisu peruskoulujen ja lukioiden osalta mahdollistaa sen, että saadaan käytännön kokemusta siitä, miten osallisuutta ja yhteistyötä voidaan toteuttaa muilla tavoilla kuin johtokunnan kautta. Tätä tietoa voidaan hyödyntää, kun johtokuntien asema tulee seuraavan kerran arvioitavaksi valtuustokauden vaihtuessa vuonna 2025.</p> <p>TakE-ohjelman toimenpide toteutuu osittain.</p>

Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitukselle tehdään esitys, että se ehdottaa valtuustolle hallintosäännön tarkistamista siten, että</p> <ul style="list-style-type: none"> - peruskoulujen ja lukioiden johtokunnat lakkautetaan ja johtokuntia koskevat kohdat poistetaan hallintosäännöstä - johtokuntien toimivaltaan kuulunut oppilaan/opiskelijan määräaikainen erottaminen siirtyy kasvun ja oppimisen lautakunnan sekä svenska rum -lautakunnan päätettäväksi - kasvun ja oppimisen lautakunnan sekä svenska rum -lautakunnan ratkaisuvalltaan lisätään, että lautakunta hyväksyy periaatteet vanhempainyhdistysten tai vastaavien toimijoiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.
Päätösaikataulu	<p>Hallintosäännön tarkistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaupunginhallitus 6.11.2023 (palautettu valmisteluun), 27.11.2023 - Valtuusto 11.12.2023 <p>Kasvun ja oppimisen lautakunnan sekä svenska rum -lautakunnan hyväksymien delegointipäätösten muuttaminen siltä osin kuin johtokuntien lakkauttamisen myötä päätösvaltaa tulee siirtää viranhaltijoille:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasvun ja oppimisen lautakunta 13.12.2023 tai ylimääräinen kokous - Svenska rum -lautakunta 14.12.2023 tai ylimääräinen kokous <p>Lisäksi vuoden 2024 aikana em. lautakuntien käsiteltäväksi tulee valmistella periaatteet vanhempainyhdistysten tai vastaavien toimijoiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.</p>
Vaikutusten seuranta	<p>Kasvun ja oppimisen toimialan esikunta sekä toimialan tulosityksiköiden johto ja johtokunta-asioiden valmistelijat</p> <p>Peruskouluille ja lukioille tehdään loppuvuodesta 2024/alkuvuonna 2025 kysely, miten johtokuntien lakkauttaminen on vaikuttanut ja miten yhteistyötä on toteutettu vanhempainyhdistysten ja vastaavien toimijoiden, huoltajien sekä oppilas-/opiskelijakunnan ja oppilaiden/opiskelijoiden kanssa.</p>

